

KURJER PODHALAŃSKI

Ceny ogłoszeń:

Ogłoszenia zwykłe za 1 mm. 20 gr., nadstawiane 40 gr., w tekście 60 gr., przed tekst. red. 80 gr. Tabele lub zestawienia cyfrowe o 20% droższe. Zagraniczne o 50% droższe. Kolumny ogł. zwykle składają się z 4 szpalt. Biura ogłoszeń otrzymują rabat wedle umowy. Osobom prywatnym udziela się przy wielorazowych ogł. odpowiedniego opustu.

Prenumerata:

miejscowa wraz z dostawą do domu zł. 1.— miesięcznie,
zamiejscowa 1 zł. 20 gr. miesięcznie,
Konto czekowe: P. K. O. 406.425.

Godziny redakcyjne: codziennie od 5—6 pop.

Adres Redakcji i Administracji:
Nowy Sącz, Jagiellońska 29 Telefon 58.

Własne oddziały redakcyjne na całym Podhalu
Rękopisów nie zwraca się.

Rok III.

Nowy Sącz, niedziela dnia 1 kwietnia 1928.

Nr. 14

170.000 dolarów dla N. Sącza

Dłuższa przerwa w przeprowadzaniu wydatniejszych inwestycji miejskich wywołana wojną, a następnie stosunkami powojennymi jest powodem, że miasto nasze podobnie jak i inne, coraz bardziej odczuwa konieczność przeprowadzenia szeregu inwestycji i sprawa ta staje się coraz bardziej palącą. Największą przeszkodą w przeprowadzeniu ich jest naturalnie brak większych dochodów dla miasta, przy coraz liczniejszych ciężarach i wydatkach, przy równoczesnym braku taniego kredytu. By braki te choć w części usunąć, odpowiednie czynniki naszego miasta zwróciły się do odnośnych instytucji państwowych, przede wszystkim Banku Gospodarstwa Krajowego i w wyniku przeprowadzonych pertraktacji miasto otrzymało zapewnienie uzyskania pożyczki amerykańskiej za pośrednictwem Banku Gospodarstwa Krajowego. Jak się dowiadujemy wysokość pożyczki ustalono na 170 tys. dolarów, przy kursie emisyjnym 80—81 za 100, na 7% rocznie, wobec czego efektywnie otrzyma miasto 1.225 tys. złotych. Pożyczka spłacaną będzie w ciągu 30 lat a zabezpieczoną ma być na realnościach miejskich.

Jak więc widać pożyczka nie będzie bardzo taną, jeśli się uwzględni niski kurs emisyjny, jednak miasto—i słusznie—zdecydowało się na nią, choć z innych źródeł miało korzystniejsze propozycje; jednak źródła te nie są zbyt pewne i nie dają odpowiedniej gwarancji co do swej solidności.

Naturalnie, że pożyczka taka może być zaciągnięta tylko na cele inwestycyjne i taki też wyłącznie charakter będzie ona nosić. Przeznaczeniem jej jest przeprowadzenie przy jej pomocy najkonieczniejszych robót, których odwołanie na dalszą metę i wyczekanie na korzystniejszą koniunkturę odbiłoby się niekorzystnie na same miasto.

A tak z pożyczki tej przeznaczono 30 tys. zł. na koszt wykończenia budowy II gimnazjum i szkoły żeńskiej; 10 tys. zł. na przebudowę baraków na budynki mieszkalne dla ubogiej ludności; 310 tys. zł. na przebudowę rzeźni i budowę chłodni; 25 tys. zł. na wykup gruntów dla celów rozbudowy; 100 tys. zł. na koszt sporządzenia planu regulacyjnego miasta; 650 tys. zł. na rozszerzenie elektrowni tj. zakup jednego jeszcze motoru Diesla i rozszerzenie sieci elektrycznej, a wreszcie 100 tys. zł. na rozbudowę kamieniołomów w Kluszkowcach. Co do tego ostatniego punktu nadmienić należy, że w Kluszkowcach, w pobliżu Czorsztyna, miasto nasze posiada tereny kamieniołomów (andezyty), a nadto wydzierzało dalsze tereny nad otwarciem tych kamieniołomów mają być podjęte najdalej w 1929 r.

Jak więc z tego krótkiego zestawienia widać pożyczka powyższa nie zaspokoi tylu piekących wprost potrzeb naszego miasta, które mnożą się z dnia na dzień zwłaszcza, jeśli się uwzględni coraz liczniejsze zadania jakie oddaje w ręce samorządów miejskich rząd nie ułatwiając przytem miastom odpowiednio powiększenia źródeł dochodów. W każdym razie jednak będzie ona poważnym krokiem naprzód i dlatego za zapewnienie uzyskania jej należy się Zarządowi miasta rzetelna wdzięczność mieszkańców.

Nie od rzeczy będzie wspomnieć przy sposobności omawiania tego obciążenia naszego miasta nową pożyczką, że prócz niej ma miasto ogółem 100.000 zł. długu, zaś wartość majątku miasta przekracza 5.000.000 zł.

Tyle w krótkim szkicu o tym dziele gospodarki miejskiej. Działów tych i problemów jest jednak moc, a powrócimy do nich innym razem przy sposobności omawiania budżetu miasta na rok 1928/29.

Niedziela palmowa w kotlinie sądeckiej.

W obrzędach i obyczajach ludu naszego spotykamy dziwną płataninę wierzeń religii chrześcijańskiej ze szczątkami własnej jego wiary prastarej. Wiara ta przekonywa nas o twórczej wyobraźni ludu, na której otaczająca przyroda wycisnęła swe piętno.

Życie z cudowną mocą tworzenia nowych istot i pociąg piciowy, będący nakazem tej mocy, kierujący życiem człowieka po wszystkie czasy, wreszcie śmierć—jako zjawisko odpadania zużytych ogniw w nierozzerwalnym, nieskończonym łańcuchu istnienia—oto zagadnienia, dookoła których powstały i rozwinięły się wszystkie obyczaje i wierzenia człowieka, dając wyraz niezliczonym troskom jego z nieznaną ustępstw przyrodą.

Lud nasz jak i inne ludy ziemi, ze zdumieniem i lękiem stanął przed niepojętą mocą życia i zależności swoją i niemoc wyrażał w prośbach, czyto z zamiarem zjednania sobie sił pomocnych, czy też w celu odwrócenia sił wrogich. Chylił on czoło przed wielką potęgą natury i zaludniał otaczającą go ziemię wcieleniem niezrozumiałych dla siebie potęg. Cztery pory roku, obrazujące życie ziemi, od których pomyslnego przebiegu uzależniony jest nasz dobrobyt, znalazły wyraz w odpowiednich wierzeniach

Wszędzie, gdzie się różnica pór roku wyraźnie zaznacza witają ludzie ziemię, budzącą się ze snu letargicznego pod wpływem zyciodajnych promieni słońca—świętem wiosny. Treścią wszystkich obrzędów, towarzyszącym tym uroczystościom jest powitanie sił twórczych ziemi, pragnienie zjednania ich sobie, jak również odpędzenie sił wrogich, duchów

szkodliwych, demonów i czarowników złośliwych.

Rozwijająca się roślinność wiosenna jest widocznym znakiem przebudzenia się ziemi i w wyobraźni ludu staje się symbolem płodności i dobrobytu.

Wiele ludów pierwotnych jak również i nasi przodkowie czcili otaczali stare drzewa i palma, święcona w niedzielę kwietniową, zachowała po dziś dzień wiele znaczenia w świecie obyczajów ludowych. Jest ona symbolem płodności, urodzaju i dobrobytu, wreszcie posiada moc odpędzania choroby i złego, chroni domostwo od pożaru i od uderzenia piorunu.

Niedziela palmowa i związane z nią święcenie palm jest w wielu swych obrzędach pozostałością prastarego święta powitania wiosny i szczerą wyrazem kultu drzew. Podaję tutaj szczegółowy opis związanych z tą uroczystością obrzędów, które się zachowały u ludności, mieszkającej nad Dunajcem, w kotlinie sądeckiej w parafii podegrodzkiej we wsiach: Gostwicy, Brzeznej, Podegrodziu i innych.

W sobotę przed niedzielą palmową wszyscy chłopcy domowi robią palmy. Im palma wyższa, tem piękniejsza. Sięga ona niekiedy dziesięciometrowej wysokości. Palmy robią z „iwy“, „knokocyny“, „palmy“ i „sakwasu“.

Palma zwana inaczej trzciną (Typha latifolia), rośnie na stawach. „Knokocyna“ (Stalphytea pinnata) krzew umyślnie sadzony przy domach, „sakwas“ (Vaccinium vitis idaea) krzew z drobnymi ciemnozielonymi listkami, rośnie między cierniami. „iwa“ (Sali caprea) drzewo, dostarczające gałązek z bażkami, zwanymi tu jeszcze kytkami, rośnie po wiklinach,

KOMUNIKACJA AUTOBUSOWA Nowy Sącz - Kraków.

Z dniem 26 marca zacznie kursować stale autobus p. Bartysa z Nowego Sącza do Krakowa, wyjazd z Nowego Sącza o godz. 6-tej rano z przed Hotelu Imperjal. Przyjazd do Krakowa o 10-tej. Wyjazd z Krakowa z placu św. Ducha o g. 5-tej popoł. przyjazd do Nowego Sącza o 9-tej wieczór.

łęgach, nad potokami, sadzą je również w ogrodach koło płotów. Po gałązki tych roślin idą chłopcy na parę tygodni przed świętami, bo ich trzeba daleko szukać.

Palmy robią w sposób następujący. Dokoła długiej tyczki „zyrdki“ z jodełki, przymocowują u szczytu kilku gałązek z bażkami, ze 3—4 kijaki „sakwasu“, „knokocyny“ i „palmy“, niżej taki sam pęk nowy itd. wzdłuż całej tyczki. U samego dołu wiążą palmę postronkiem, na którym później „pasą się dobrze krowy. Wyższe pęki wiążą batami z konopi. „Dziopy“ (dziewczęta) ubierają palmę u szczytu wstążkami z bibulek różnokolorowych, papierowymi kwiatkami i długimi prawdziwymi wstążkami. Na wierzchołku palmy przymocowują złożony krzyżyk drewniany. Palmę do kościoła niesie pastuch. Gdy z poświęconą palmą wróci do domu, głaszcze nią w stajni jałówki „żeby były gładkie, jak basie u palmy“. Niższe palmy stawiają w izbie, gdzie stoją do Wielkiej Niedzieli. Jeżeli zaś palma nie mieści się w izbie, kładą ją na gwoździach, przybitych pod strzechą stajni. Gazda idzie do kościoła z małą palmką związaną wstążeczką i poświęconą zasuwa w izbie za obraz.

W Wielką Niedzielę po obiedzie rozbiegają palmę. Kwiatki zabierają „chodaki“ do kapeluszków, środki biorą „dziopy“ do włosów a baty konopne chowają na bydło, bo „jak poświęcanym batem uderzy—to bydłęcia nie boli“. Tyczkę od palmy chowają na drugi rok, a z gałązek przywiązanych do niej, robią krzyżyki.

O północy w Wielką Niedzielę idą parobcy i „chodaki“ w pole, biorą karafkę z wodą święconą (do zwykłej wody dolewają kilka kropek wody święconej przyniesionej z kościoła), kropidło i kosz z krzyżykami. Święcą pola i krzyżyki wbijają po rogach w każdym stajaniu po ozimie, ażeby chroniły od gradu, morowego powietrza, a przynosiły urodzaj.

W nocy podczas święcenia latają nad polami „czarownicy“ odgania się ich wodą święconą, lecz gdyby ptak zaśpiewał przed zakończeniem święcenia „czarownicy“ pola oblecą i wówczas całe święcenie na nic. Za dobre święcenie pół dostają parobcy od gospodyni po kołaczku. Wracając do domu, wstępują do chałup, gdzie są ładne dziewczęta i leją wodę do sieni. Gdy wrócą do swojej zagrody, święcą cały dom a resztę wody wylewają na gospodynę i „dziopy“. Najwięcej śmiechu wywołuje oblanie dziewcząt w pościeli.

Lud sądecki wierzy, że w każdej z okolicznych gór leżą głęboko w ziemi ukryte skarby, których pil-

się wszyscy na Akademję, na której wygłosił piękne przemówienie o Marszałku Piłsudskim p. Mieczysław Dąbrowski. Przemawiali także inni mówcy.

W kilka dni później założono staraniem burmistrza Marciszewskiego w Piwnicznej Związek Strzelecki. Pierwsze posiedzenie konstytuujące odbyło się w obecności delegatów Związku z Nowego Sącza. Do Związku wpisało się przeszło 100 członków, co jest dowodem zrozumienia przez obywateli Piwnicznej, idei strzeleckiej. I znowu przez aklamację obrany

został prezesem Związku burmistrz Marciszewski. Tam jednomyślnym wyborem dało społeczeństwo piwniczańskie dowód zaufania p. Marciszewskiemu a jednocześnie odprawę intrygantom.

Zyczymy z całego serca nowej placówce strzeleckiej rozwoju, nie wątpiąc, że pod wodzą tak dzielnego obywatela i Polaka, jakim jest p. Marciszewski, idea naszego Wodza rozszerzy się dalej na całą okolicę.

Prawdzie.

Muszyna.

Uczczenie Marszałka Piłsudskiego. Na wniosek burmistrza Jurczaka uchwaliła Rada gminna nazwać główną ulicę prowadzącą od dworca ku rynkowi „ulicą Józefa Piłsudskiego”.

Muszyna zdrojowiskiem. M. S. W. zaliczyło Muszynę do rzędu zdrojowisk. Wobec tego letnicy udający się do Muszyny korzystać będą z ulg kolejowych.

KONKURS

Gmina Piwniczna zamierza wybudować ławę nad Popradem ściśle według planów sporządzonych w tutejszym Magistracie.

Mający chęć ubiegania się o te roboty zechcą najdalej do dnia 15 kwietnia 1928 wnieść oferty z zapodaniem kosztorysu.

Przegląd planów jest dozwolony codziennie w godzinach urzędowych w Magistracie.

Burmistrz: Jan Marciszewski.

DOM DREWNIANY

nie całkiem wykończony, o 4 ubikacjach, nadający się na letnisko, wraz z parcelą, 3 minuty od stacji, zaraz do sprzedania.

Adres: Bacia Franciszek, Kamionka Wielka.

PODZIĘKOWANIE.

P. MARJI BĘBENKOWEJ położnej z Nowego Sącza zamieszkałą przy ulicy Naściszowskiej serdeczne Bóg zapłać za przeprowadzenie porodu i staranną opiekę przy mojej żonie Marji, że się obeszło bez jakichkolwiek zabiegów operacyjnych, jak to było do przewidzenia. Jeszcze raz Bóg zapłać!

Leon Hojdyś.

PIERWSZORZĘDNA WĘDLINIARNIA IGNACEGO TWARDOWSKIEGO

w NOWYM SĄCZU ul. Jagiellońska

poleca na nadchodzące święta

wyborowe szynki, kielbasy, boczek jakoteż wszelkie wyroby masarskie po cenach umiarkowanych.

Stała egzystencja Wysoką prowizję!

osiągną ruchliwi zastępcy przez odwiedzanie prywatnej klienteli. Zgłoszenia skierować: PAUL BERGER Wien II. Praterstrasse 13 Lloydhof.

„POPRADE” Towarzystwo budowlano przem.

Spółka z ogr. odpowiedzialnością
w Nowym Sączu, Wólki żeglarska.

Poleca na sezon budowlany materiał drzewny jak łaty, rygle, belki, deski, itp. najlepszą cegłę i dachówkę z własnej cegielni parowej. Spółka podejmuje się budowy gotowych domów i will. Wykonuje wyroby stolarskie na zamówienie. Przyjmuje się również drzewo do przetarcia.

Znany powszechnie Zakład zegarmistrzowski i jubilerski SALAMON FRIEDMANN

Nowy Sącz, Jagiellońska 7.

Zawiadamia P. T. Publiczność że, wprowadził u siebie dział **RADJOSPRZĘTU**

mając stale na składzie tak gotowe aparaty jak i też wszelkiego rodzaju przybory radjowe

Prawdziwa okazja!

Każdy naszą łatwą metodą wyuczy się w domu dobrze języka:

angielskiego, francuskiego,
niemieckiego, włoskiego,
hiszpańskiego, łacińskiego,
Esperanto - międzynarodowego

Nadeślijcie pocztą zł. 3.50 żądając odpowiedniego języka.

„Albion” Kores. Szk. Język. Kraków Grodzka 39. III p.

Firma zaprotokołowana.

MATEUSZ SIKORA

Absolwent Muzeum Technol. we Wiedniu, oznaczony srebrnym medalem za dobry krój

poleca swój

ZAKŁAD KRAWIECKI

istniejący od lat 30

w NOWYM SĄCZU,

Wąsowiczów 8. Telefon 110.

Zaopatrzone już na sezon wiosenny w wielkim wyborze i najlepszej jakości materiały. Wykonanie pierwszorzędne. Ceny przystępne, ulgi w spłatach, również dla PP. Studentów zawsze na składzie gotowe przepisowe mundurki, płaszcze, peleryny, czapki i przybory do tychże.

CENY BEZKONKURENCYJNE

„WTÓR” Najlepszy powielacz. Zastępuje drukarnie. Łatwa praca. 3000 odbitek, najtańsze woski i farby. Cena 160 złotych za komplet. Wysyłka za zaliczeniem pocztowym. Tysiące zaświadczeń urzędowych i prywatnych.

„Wtór” Warszawa Krucza 36.

Z Magistratu król. woln. miasta
Nowego Sącza.

L: 4108 28/ I.

W N. Sączu dnia 20 marca 1928 r.

OGŁOSZENIE.

Podaję do wiadomości następującą odezwę tut. Starostwa. Z wielu stron dają słyszeć się skargi na znaczne rozmnożenie się szczurów i myszy polnych, jak i domowych, które powodują znaczne straty gospodarstw tak wiejskich jak i miejskich a szczególnie w magazynach, składach żywności, rzeźniach, młynach, restauracjach, jatkach, garbarniach, oraz sklepach żywnościowych. Pozatem szczury powodują rozwekowanie chorób zaraźliwych tak ludzkich jak i zwierzęcych.

W interesie dobra publicznego i wszystkich mieszkańców należy wdrożyć odpowiednią akcję tępienia wymienionych wyżej szkodników.

Tępienie to winno się przeprowadzać najmniej dwa razy do roku (na wiosnę i w jesieni). Tutaj muszę zwrócić uwagę na następujący sposób:

- truć się powinno równocześnie wszędzie a przynajmniej w kilkunastu obejściach obok siebie położonych.
- Przed założeniem trucizny pousuwać wszelką żywność i odpadki teże a doły i gnojowiska powyczyszczać, by nie miały szczury się czem pożywić, drób, koty, psy chwilowo pozamykać a następnie:
- zakładać truciznę w rękawiczkach, by nie poczuli ręki ludzkiej.

Ostatnio została aprobowana i polecana przez Ministerstwo do użytku trucizna „Ratol” wyrabiana przez fabrykę Sonator w Bydgoszczy ul. Poznańska 18. Cena tej trucizny wynosi 8 zł. za 1 kg. i jest wysyłana w paczkach po 1 i 1/2 kg. zawartości. Na przestrzeni około 200 m² potrzeba 1 kg. trucizny. Na małe domostwa wystarcza 1/4 kg., na piętrowe mniejsze 1 kg., na koszary, magazyny koleji po 2 do 5 kg. Sposób użycia przesyła fabryka. „Ratol” jest mieszaniną cebuli morskiej z barjum i ciastem zaprawione tłuszczem i olejkami eterycznymi, działającymi przywabiająco na szczura.

Przy truci myszy polnych należy to stosować w porze suchej wysypując do dziur truciznę. Myszy domowe i szczury można prócz powyższej trucizny wytepić w zamkniętych ubikacjach przez usypywanie kupek w pobliżu dziur i schowków.

Akcją tępienia szczurów winny zająć się szczególnie miasta i gminy posiadające rzeźnie, masarnie, magazyny składy i sklepy żywnościowe, restauracje, młyny i garbarnie, odnosząc się do właścicieli n. p. komisarzy żywnościowych policji miejskiej e. t. c.

Burmistrz:

Dr. Roman Sichrawa. m. p.

Największy i najtańszy wybór kapeluszy

Salamon Korn

Nowy Sącz ul. Jagiellońska

również stale na składzie w wielkim wyborze wszelkie towary wchodzące w zakres galanterji jak bielizna od najprymitywniejszej do najwykwintniejszej, krawatki, i t. p.

!! Na sezon wiosenny !!
Magazyn galanteryjno-modny firmy
KAROL SOZAŃSKI
NOWY SĄCZ, Jagiellońska 2.

POLECA NAJUPRZEJMIEJ:

Najnowsze fasony kapeluszy męskich od zł. 15. Ogromny wybór modnej bielizny kolorowej i białej od zł. 10. — Ostatnie nowości w krawatach jedwabnych od zł. 3. — Pończochy jedwabne w modnych kolorach zł. 6-50.

Zawiadamia się P. T. Członków Spółdzielni spożywczej „ROBOTNIK” w Nowym Sączu, że **doroczne Walne Zgromadzenie** teże odbędzie się w lokalu własnym przy ul. Kościuszki dnia 1 kwietnia 1928 o godzinie 5-tej względnie 6-tej popołudniu bez względu na dostateczną ilość członków.

Bilans w lokalu do przeglądu Porządek obrad wedle ustawowego przepisu i porządku.

ZARZĄD.

Uzyskał ze względu na wysmieniony gatunek złoty medal na wystawie Gospod. Spożywczej w Katowicach.

